

2 CORINTIOS

San Pablop'a K'art'a T'ẽepema P'ãda Corinto P'uurudepema Ijãapataarãmaa

Introducción

San Pablo, Jesucristopa jirit'eradapa na k'art'a p'äji. Na k'art'a p'lák'äri Corintodepema ijãapataarãmaa, Macedonia eujäde baji. Na k'art'a p'äji k'awaak'äri Corintodepema ijãapataarã t'äide pedee k'achia jaradap'edaa iru ãpite. K'irápapi bi ichi Cristopa jirit'erada mäik'aapa k'íra jíp'a nipada ära t'äide jaratee nipak'äri. Awaraa k'art'a p'äda k'äyaara, na k'art'ade Pablop'a jíp'a jara bi ichi t'ärídepai k'lisia iru bada.

Naapiara jara bi ichi chupiria nïbada, Cristopa ooda eperäarã k'aripait'ee jarateepari k'aurepa (cap. 1.1-11). Jara bi sääp'eda audú ítria pedee p'äji äramaa (caps. 1.12-2.4); írá säga o-ña bi äradepemapa ne-inaa k'achia oopata oo amaada perä mäik'aapa iru ūraadak'a oodap'edaa perä (cap. 2.5-17). Jara bi Ak'orepa ūraa chiwidi jara pëida Cristo k'ap'ia pari (caps. 3.1-4.6); sääp'eda ijãapataarãpa waaweedaik'araa bi piudait'ee (caps. 4.7-5.10); säga Ak'orepa ichi t'äri auk'a bipari ijãapataarã t'äri ome (caps. 5.11-6.13) mäik'aapa Corinto p'uurudepemaarãpa ijãadap'edaa (caps. 6.14-7.16). Ma Corintodepema ijãapataarã nepirade p'anadak'äri, k'ísiada-e pají awaraa ijãapataarã k'aripadait'ee. Maperä Pablop'a jara bi p'arat'a p'e atadamerä tee pëidait'ee Judeadepema chupiria beerämaa (caps. 8-9). Ma eere Pablop'a p'anau bi ichi imiateedap'edaarã. Jara bi säga Cristopa ichi jirit'erají mäik'aapa sääp'eda Corintodepema ijãapataarãpa iru ūraa ūridaipia bi, ächi t'äidepema seewa jarateepataarã ūridai k'äyaara (caps. 10.1-13.10). T'ẽepai jara bi ichia k'inia bi ära k'äiwee, chik'inia p'anapataadamerä (cap. 13.11-14).

Salude pëida

1 ¹Mi, Pablopna k'art'a p'ā pëiru Jesucristode ijāapataarāmaa, Corinto p'uurude p'anī māik'aapa jōma Acaya eujāde p'anī. Tachi īpema Cristo k'aurepa, Timoteopa ichiaba salude pëiru parāmaa. Tachi Ak'ōrepa k'inia bada perā, mi jirit'eraji Jesucristopa mi pëimerā jarateede ichia oopi k'inia bi eperāarāmaa. ²Mapa mia k'inia bi Tachi Ak'ōrepa Tachi Waibia Jesucristo ome parā pia ak'i p'anadamerā. Māgá parā k'āiwee p'anapataadait'ee.

Tachi Ak'ōrepa Cristode ijāapataarā k'aripapari

³Wāara, Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōre, jōmaarā k'āyaara waibiara bi! Ichia tachi chupiria k'awaapari māik'aapa ichiata tachi t'āri o-īapipari. ⁴Māgá oopari tai jarateepataarāmaa, chupiria jōnide. Ichia tai māgá k'aripapari, taipa, jōdee, awaraarā auk'a k'aripadamerā āra chupiria jōnadak'āri. ⁵Eperāarā ūk'uruurāpa Cristo k'īraunuamia iru p'anajida irua jarada k'aurepa. Māgá īrá awaraarāpa tai auk'a k'īraunuamia iru p'anī taipa jarateepata k'aurepa. Mamīda Cristopa tai k'aripapari choodamerā. Waapiara āchia tai māga iru p'anī pīrā, waapiara Cristopa tai t'āri o-īapiit'ee. ⁶Wāara, chupiria jōneeruta pijida Cristopa jarada jarateepata k'aurepa parāmaa, tai o-īa p'anī. Tai māgá p'anadai ma jarateepata k'aurepa parā o k'achiadeepa uchiadap'edaa perā. Ma awara Tachi Ak'ōrepa tai t'āri o-īapi bik'a chupiria jōnide, auk'a parā t'āri o-īapiit'ee parā auk'a chupiria jōneek'āri. Irua māga ooit'ee parāpa choodak'āri taipa choopatak'a. ⁷Maperā taipa k'awa p'anī Tachi Ak'ōrepa tai k'aripaparik'a chupiria jōnide, parā auk'a k'aripait'ee māgá jōnadak'āri.

⁸īpemaarā, parāmaa mia k'īrapapi k'inia bi mi chupiria nībada Ásia eujāde. Māga nībak'āri, perá choo-e paji. T'āri ma-āri nībaji. ⁹Wāara, k'īsiaji madeepa chok'ai uchia-e pai. Mamīda īrá k'awa bi māga paji mia ijāanaamerā michi k'īradoopa chupiria nībideepa uchiai. Jip'a Tachi Ak'ōrépata uchiapii. Ichia māgá k'aripai ichi jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Irua aupaita piudap'edaarā chok'ai p'irabaipipari! ¹⁰Wāara, mi piudak'a baji. Mamīda Ak'ōrepa mi k'aripa ataji madeepa. Mapa mia k'awa bi waya māgadaru pīrā, waya mi k'aripait'ee, mi k'ōp'āyoorā jida auk'a. ¹¹Parāpa ichiaba tai k'aripadai, it'aa t'īruta pīrā tai pari. Māga ooruta pīrā, chok'araarāpa o-īa gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa, unudak'āri irua ne-inaa pia ooru tai k'aripait'ee parāpa it'aa t'īpata k'aurepa.

Pablo p'oyaa wā-e pada Corinto pidaarā ak'iide

¹²Parādepema ūk'uruurāpa jara p'anī taipa eperāarā k'ūra nipapata. Mamīda māga-e. Tai o-īa p'anī jōmaarā t'āide jaratee nipadak'āri, k'īra

jíp'a nipapata perā. Mágá nipajida parā t'āide. Audua nipađak'aa paji parāpa k'īsiadamerā tai k'īsia k'awaara p'aní awaraarā k'āyaara. Mágae. Parā t'āide t'āri pia p'anapachida, Tachi Ak'ōrepa tai k'aripa bada perā. Mágá ooji ichia tai k'inia iru bapari perā. ¹³Taipa parāmaa k'art'a p'ā pēidak'āri, jíp'a p'āpata taipa jara k'inia p'ani aupai. Mágá p'āpata parāpa tai k'art'a leedamerā māik'aapa pia k'awaadamerā jōmaweda aíde jara bi. ¹⁴Wāara parādepema ūk'uruurāpa mágá k'awapata. Mamída mia k'inia bi parā jōmaarāpa k'awa k'inia p'anadamerā taipa oopata māik'aapa jarateepata. Mágá Tachi Waibia Jesús waya chek'āri, tachi jōma o-īa p'anadait'ee iru k'īrapite. Tai o-īa p'anadait'ee parāpa taipa jarateeda ijāadap'edaa perā. Jōdee parā o-īa p'anadait'ee tai it'aidepa ūridap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripat'ee.

¹⁵Mia k'īsiají parāpa pedeejida taipa k'art'a p'ā pēidak'edaa māik'aapa ijāajida wāara Cristopa tai pēiji jarateedamerā irua oopi k'inia bi eperāarāmaa. Mapa wāit'ee paji parā ak'ide. Wāda omé wāit'ee paji parā o-īa p'anadamerā mi unudak'āri. ¹⁶Naapiara Macedonia eujādee wāk'āri, mi parāmāi wiibaiit'ee paji māik'aapa waya āpītee chek'āri, auk'a parāmaa p'asianait'ee paji. Ma t'ee wādade parāpa mi k'aripak'ajida Judea eujādee wāit'ee. ¹⁷Mamída parāpa k'awa p'ani mi parāmaa wā-e paji. ¿Mapa parā t'āidepema ūk'uruurāpa jara p'ani-ek'ā mi t'āri auk'a bi-e parā ome? ¿K'īsia p'ani-ek'ā michia oo k'iniata oopari awaraarāpa oopatak'a? ¡Mia mágá ook'aapi! ¹⁸Tachi Ak'ōrépata k'awa bi tai jarateepataarā mágá p'anadak'aa. Ichiaba mágá jarateedak'aa, jarateedak'āri iru Warra, Jesucristopa ooda eperāarā k'aripat'ee. Jíp'a taimaa jarateepata irua jarapi bik'a. Tachi Ak'ōrepa ichita oopari ichia jara bik'a. Mágá oopata tai jida ichiaba, ichideerā perā. ¹⁹Parā t'āide Silvano,^a Timoteo mi ome jarateedak'āri Jesucristo Tachi Ak'ōre Warra, tai k'īsiadoopapai jarateedak'aa paji. Jíp'a jarateepachida Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapidak'a. Jesucristo mágá bapachi. Ichita ooji ichi ak'ōrepa jaradak'a. ²⁰Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa jaraji Jesucristopa ooit'ee bada. Mágá jaraji Cristo t'oi naaweda. Māpai iru t'op'eda, wāara ooji jōmaweda Ak'ōrepa jaradak'a. Maperā k'awa p'ani Cristo wāara Tachi Waibia. Mágá Cristode ijāapata perā, tachia "Amén" apata Tachi Ak'ōre Ūraa ūridak'āri. ²¹Tachi Ak'ōrépata tai Cristode ijāapipari, parā jida auk'a. Ichiata tachi jirit'eraji ichideerā papiit'ee. ²²Tachia k'awaadamerā wāara ichideerā p'ani, ichia tauchaa pik'a biji tachi t'āride. Ichi Jaure pēiji tachi ijāapataarā ome bapariimerā. Mágá ook'āri, tachimaa ak'ipiji ichia wāara tachi pia ak'ii't'ee māik'aapa t'eeepai teeit'ee jōmaweda ichia k'īsia iru bi tachi-it'ee.

Pablopá jarada sāap'eda wā-e paji Corintodepema ijāapataarā ak'ide

²³Ak'ōre k'īrapite mia jara k'inia bi sāap'edata wā-e paji parā ak'ide. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi michi t'āride iru bi māik'aapa mi miapii seewa

^a 1.19 Ichiaba t'ījarapachida Silas.

jararu pīrā. Mi waa wā-e paji Corinto p'uurudee parā itriade, parā t'āri p'uapiamaapa. ²⁴Tai, chi jarateepataarāpa, parāmaa ijāapi k'iniada-e taipa k'inia p'anik'a. Parāpa auk'a Cristode ijāapata. Iruata parāmaa ichia k'inia bik'a oopii. Taipa jōdee parā k'aripa k'inia p'ani waapiara ijāapataadamerā māik'aapa t'āri o-ia p'anapataadamerā.

2 ¹Naaweda mi parā ak'ide wāk'āri, parā t'āri p'uapiji. Maperā waya wāit'ee pak'āri, nāga k'lisiaji: "Mi naapai waya wā-e āra t'āri p'uapide." ²Mia parā t'āri p'uapiro pīrā, parādepema apida wē-e pai mi t'āri o-iaapiit'ee. ³Mapa wāi k'āyaara, k'art'a p'ā pēiji parāpa aide jara bi ūridamerā māik'aapa oodamerā mia ūraadak'a. Mi parāmaa wāru pīrā parāpa māga oodai naaweda, audupiara parā t'āri p'uapii. Waya unudak'āri, mia k'inia bi parāpa mi t'āri p'uapii k'āyaara, t'āri o-iapidamerā. Mia nāga k'awa bi: mi t'āri o-ia bak'āri, parā jida māga p'ani. ⁴Ma k'art'a p'āk'āri, michi t'āride k'lisia nībaji, parā māgá itria k'inia-e pada perā. Jēedachi parā t'āri p'uapi k'inia-e bada perā. Ma k'art'a p'āk'āri, mia jīp'a ak'ipi k'inia baji parā audú k'inia iru bi.

Pablopā ūraada perdonaas k'awaadamerā

⁵Wāara parā t'āidepemapa, k'achia oo k'iniapa, mi t'āri p'uapiji māik'aapa parā ūk'uru audupiara māgapiji. Ichia tachimaa māgá ooji mīda, mia iru waa imiatee k'inia-e. ⁶Parā chok'araarāpa iru t'āri p'uapimaa p'ani, iru yiaraa iru p'anadairā. Jāgapaiapi. Waa māgá yiaraa iru p'anadaik'araa bi. ⁷Ma k'āyaara, irua ooda perdonaadaipia bi māik'aapa t'āri o-iaipidaipia bi waya t'iumerā awaraa ijāapataarā ome. Parāpa māga ooda-e pīrā māik'aapa iru at'āri yiaraa iru p'anaruta pīrā, iru audupiara t'āri p'ua bai, Ak'ōrede ijāa-edarumaa. ⁸Maperā ūrā mia parāmaa enenee nībi ak'ipidamerā wāara iru k'inia iru p'ani. ⁹Ma-it'ee ma k'art'a p'āji. K'inia baji irua ma k'achia oo amaamerā. Mamīda ma k'āyaara waapiara mia k'awa k'inia baji parāpa oodai wa ooda-e pai mia jaradak'a. ¹⁰Parāpa ma eperāpa k'achia ooda perdonaas p'anik'a, mia pida perdonaas bi. Wāara, Cristopa k'awa bi abaapa mi ome nepira jiri baji pīrā, mia ma nepira perdonaaji. Mia māga ooji parā waya t'āri o-ia p'anadamerā. ¹¹Tachi jōmaarāpa chīrapa k'achia ooda māgá perdonaaruta pīrā, Netuara Poro Waibia juade baaida-e pait'ee ne-inaa k'achia oo k'iniapa ma eperāmaa. Ma awara ma ne-inaa k'achia ooda k'aurepa netuara juade baai-e pait'ee, audú k'lisia p'ua nībairā. Tachia pia k'awa p'ani netuarapa oopari ichi juade baaidamerā.

Pablo Troas p'uurude nipada

¹²Mia jaradak'a mi wā-e paji parā ak'ide. Ma k'āyaara Troas p'uurudee wājī jarateede. Mama nipak'āri, Tachi Waibiapa k'arijadi māpemaarāpa ūri k'inia p'anadamerā Cristopa ooda eperāarā k'arijadi. ¹³Mamīda,

mama bide mi k'isia nībeeji unu-e pada perā Tito, tachi īpema Cristo k'aurepa, mia pēida parā ak'ide. Iru parāmāipi chep'eda, mama tai unudait'ee paji. Māgá unuda-e pada perā, mia Troadepemaarā atabēiji māik'aapa cheji Macedonia eujādee, nama Tito ome unui jīak'aapa.

Pablopajarada Titopanepirida ūrip'eda

¹⁴Taipa gracias jarapata Tachi Ak'ōremaa, iruata Netuara Poro Waibia p'oyaapari perā Cristo juapa. Maperāpi netuara apidaapa tai Cristodeerā p'oyaada-e pai. Māgá ichideerā perā irua tai k'aripapari jarateedamerā jōmaarā t'āide. ¹⁵Ara k'era t'ūa aubaiparik'a ewat'aak'āri, māga pik'a tai ijāapataarā t'imí wāpata jarateede Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Tachi Ak'ōrepa unuk'āri taipa māga jarateemaa p'ani, o-ia beepari. Cristopa tai jarateepataarā pēipari jarateedamerā chi ūri k'inia p'aniirāmaa māik'aapa chi ūridaamāa p'aniirāmaa paara. ¹⁶Taipa jarateepata mik'ia pik'a bi chi ūridaamāa p'aniirā-it'ee, ma k'aurepa āra atuadait'ee perā. Mamīda chi ūri k'inia p'aniirā-it'ee ne-inaa t'ūa baparik'a bi, ma jarateeda k'aurepa āra wādait'ee perā Ak'ōre truadee. Māga bita, ḥk'laipa jarateeima chi ūri p'aniirāpa wāara k'awaadamerā Cristopa oopi k'inia bi eperāarāmaa? ¹⁷Tāipata māga jarateedai. Ma-it'ee Tachi Ak'ōrepa tai jirit'eraji. Tai k'isiadoopa jarateedak'aa. Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa taimaa jarapipari. Tai nipadak'aa awaraarāk'a. Achi k'isiadoopa Ak'ōre net'aa jaratee nipapata, eperāarāpa āchi pia ak'īdamerā māik'aapa āchimaa p'arat'a teedamerā. Taipa jōdee māga oodak'aa. Tachi Ak'ōrepa tai ichita ak'ipari perā, k'ira jip'a jarateepata irua oopi bik'a. Māgá jarateedai Cristo tai ome bapari perā.

Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi Pablomaa k'awapida

3 ¹Mia jarak'āri tai k'īra jip'a jarateepata, jara k'inia-e bi taita pipiara ak'idaipia bi awaraa jarateepataarā k'āyaara. Taipa k'art'a p'āda iigidak'aa ijāapataarāpa parāmaa jara pēidamerā tāipata pia jarateepata, jarateepataarā ūk'uruurāpa oopatak'a. Ichiaba iidida-e parāpa māgee k'art'a awaraa ijāapataarāmaa pēidamerā. ²Awaraarāpa k'awa k'inia p'ani pirā tai wāara Jesucristopa pēida jarateede wa māga-e, āchia parā ijāapataarā ak'idaipia bi. Parā taipa k'art'a p'ādak'ata p'ani, Cristode ijāapata perā taipa jarateedap'edaa k'aurepa. Michi t'āride k'awa bi mia wāarata jara bi. ³Jōmaarāpa k'awaadai Cristopa tai pēiji parā ak'īdak'āri, sāga p'anapata Cristode ijāadak'āriipa. Awaraarāpa oo k'inia p'anapata Tachi Ak'ōre ūraa māude p'ādade jara bik'a. Tachi Ak'ōrepa k'inia-e baji mīda eperāarāpa ichita ijāadamerā ma ūraa Moisemaa p'āpidade, ūk'uru aide at'āri ijāa p'ani. Mamīda parā māga p'anadak'aa. Ma k'āyaara pipiara parāpa oo k'inia p'ani Cristopa oopi bik'a, Tachi Ak'ōre Jaire parā t'āride bapari perā. Ma awara Ak'ōrepa māga ichita oopiit'ee, ichita bapari perā.

⁴Taipa ak'idak'āri parāpa oomaa p'aní Cristopa oopi bik'a, k'awa p'aní wāara Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi baji. ⁵Tai k'īsiadoopa eperāarā p'oyaa Cristode ijāapidak'taa. Tachi Ak'ōrepapai māga ooi. Ichia aupaita tai k'aripapari iru ūraa pia jarateedamerā. ⁶Ichia taimaa nāgí ūraa chiwidi k'awapiji. Cristopa p'ek'au k'achia oopataarā o k'achiadeepa k'aripa atai. Māga k'awapiji taipa jōmaarāmaa jarateenadamerā. Na ūraa chiwidi awara bi chi naawedapema ūraa k'āyaara. Eperāarāpa ma naawedapema ūraa p'ādade ijāaruta pīrā, atuadait'ee. Jōdee na ūraa chiwidide ijāaruta pīrā, Ak'ōre Jaurepa āchi Ak'ōre ode t'īupiit'ee.

Ūraa chiwidi piara bi naawedapema ūraa k'āyaara

⁷K'īsiadáma nāgide. Chonaarāweda Tachi Ak'ōrepa ichi ūraa māude p'āpiji Moisemaa. Na eujāde bi misa, Moisés Tachi Ak'ōre ome unuk'āri, Tachi Ak'ōre k'īra wāree iru ome beeji. Mapa Moisés waya chek'āri Israel pidaarāmaa, ārapa iru k'īra p'oyaa ak'idak'aa paji, audú īdaa bada perā. Māga baji mīda, taarā-e nide ma īdaa wēpa wāji. Ak'ōrepa ichi k'īra wāree māgá āchimaa unupiji mīda, ma ūraa p'āda k'aurepa eperāarāpa k'awaa p'aneejida āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa atuadait'ee. ⁸Irá jōdee, ma k'āyaara pipiara Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida k'aurepa tachi ijāapataarāpa k'awapata Cristode ijāadak'āri, wādai Tachi Ak'ōre truadee. Māga k'awapata Ak'ōre Jaure k'aurepa, iru tachi ome bapari perā. ⁹Māpai nāga jaradai. Pia baji Tachi Ak'ōrepa eperāarāmaa k'awapik'āri ichi ūraa p'āda, māgide jaraji mīda āchi atuadait'ee p'ek'au k'achia oopata perā. Mamīda ma k'āyaara pipiara bi ichia ūraa chiwidi jara pēida. Māgí ūraade ichi Jaurepa tachi ijāapataarāmaa k'awapipari Cristo k'aurepa tachi p'ek'au k'achia wēe p'aní Ak'ōre k'īrapite. ¹⁰Maperāpi k'awa p'aní pipiara bi ijāadait'ee Tachi Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēidade, ijāadai k'āyaara māgí chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bide. ¹¹Wāara Ak'ōre Ūraa p'āda pia baji, Ak'ōrepa māgí jarada perā. Mamīda ichia k'inia-e paji eperāarāpa ichita aide ijāadamerā. Mapa ūraa chiwidi jara pēiji. Nāgí ūraa pipiara bi chi naawedapema k'āyaara, jōk'aa perā.

¹²K'awa p'anadairā Ak'ōrepa ūraa chiwidi jara pēida māgá pipiara bi chi naawedapema jarada k'āyaara, taipa māgí ūraa jīp'a jarateepata, waaweeda-ee. ¹³Mamīda māga-e paji Moisés ome. Moisepa ichi k'īra wāk'aji Israel pidaarāpa ununaadamerā Tachi Ak'ōre k'īra wāree wēpa wāk'āri. Māgá ma īdaa Moisés k'īrade wēpa wādak'a, ma chonaarāwedapema ūraa wēpa pik'a wāji. ¹⁴Mamīda ma Israel pidaarāpa māga ijāa k'iniada-e paji, k'iiri k'isua p'anadap'edaa perā. At'āri māga p'aní Moisepa p'āda leepataarā ūridak'āri. Moisepa ichi k'īra wāk'a iru badak'a, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'aní ūraa chiwidide ijāa k'iniada-e p'anadairā. At'āri āchia ijāapata Ak'ōre ode t'īudai ma

chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a oo p'anipa. Māga ijāapata Tachi Ak'ōrepa āchimaa ichi ūraa chiwidi k'awapi bi mīda. Nāgá k'īsia awara k'īsiadai: Cristode ijāadak'āri māik'aapa ichideerā padaidak'āri. ¹⁵Māgá Ak'ōre Ūraa Moisepa p'ādade ijāapata perā, idi ewate at'āri ma ūraa ūridak'āri, āchi t'āri wāk'a pik'a iru p'ani. ¹⁶Mamīda āchidepemapa ma ūraa chiwidi ūrik'āri māik'aapa Cristode ijāak'āri, ma t'āri wāk'a pik'a bada wēpait'ee. ¹⁷Māga p'aneedait'ee Cristode ijāadak'āri, eperāarā uchiapata perā Ak'ōrepa naawedapema ūraa p'āda jua ek'ariipa. Māga oodai Cristo āra ome bapari perā ichi Jaure k'ap'ia pari. Cristo ichi Jaure ome apai, auk'a Tachi Waibia perā. ¹⁸Māgá ma naawedapema ūraa jua ek'ariipa tachi uchiadap'edaa perā, tachi t'āri waa wāk'a pik'a p'ani-e. Ara espejode tachi k'īra unuparik'a, māga pik'a Tachi Ak'ōre k'īra wāree unupata iru ūraa chiwidi jara pēidade Cristo k'ap'ia pari. Ma awara Cristo Jaurepa oopi bik'a oodak'āri, t'āri pia padaipata iruk'a. Waapiara iru Jaurepa oopi bik'a oodai, waapiara t'āri pia padaridai iruk'a.

Pablopə pedee pia jarateeda

4 ¹Tachi Ak'ōrepa tai chupiria k'awaa bairā, ichi ūraa chiwidi taimaa jaratee pi bi. Maperāpi waaweeda-ee p'anapata, awaraarāpa tai ome nepira jīri p'ani mīda. ²Taipa oodaamaa p'anapata ne-inaa k'achia awaraarāpa meraoopata; ne-inaa eperāarā jīp'aarā k'īra nejasia p'anapata oodait'ee. Madepema ūk'uruurāpa imeraa jarateepata chīara k'ūradait'ee. Maa-e pīrā āchi k'īsia p'oipatā Ak'ōrepa jarapi bi ome, irua jara k'inia bi awara uchiamerā. Mamīda taipa māga ooda-e. Ak'ōrepa wāarata jara pēida k'īra jīp'a jarateepata. Māga oo p'anipa k'inia p'ani jōmaarāpa k'awaadamerā Tachi Ak'ōre k'īrapite taipa wāarata jarateepata. ³Wāara, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee jarateedak'āri, ūk'uru eperāarā-it'ee ma jarateepata wāk'a pik'a bi, māirāpa ma wāarata k'awadaamaa p'anapata perā. Mapa o k'achiadee wāruta. ⁴Āchi māga p'ani na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā ak'ōre, Netuara Poro Waibiapa, āchi tau p'āriu pik'a iru bairā ichi jua ek'ari. Ichia k'inia-e āchia k'awaadamerā t'īudai ūdaa pik'a bide k'awaadak'āri Cristopa ooda āchi o k'achiadeepa k'aripa atait'ee. Ichia k'awa bi māga ijāaruta pīrā, unudai Cristo k'īra wāree, iru Tachi Ak'ōre k'īrap'a bairā. ⁵Mapa taipa jarateedak'āri, jarateeda-e tachi k'īsiadeepa tai ak'īdamerā pāchi poroorāk'a. Jīp'a jarateepata Jesucristo, Tachi Waibiapa oopi k'inia bi eperāarāmaa. Taipa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapata perā, tai mimiapata parā-it'ee. ⁶K'awa p'ani Jesucristo tachi jōmaarā waibia nāga perā. Ewaa weda jōma p'āriu nībak'āri, Tachi Ak'ōrepa jaraji ūdaamerā. Māpai ūdaa beeji. Māga pik'a ijāadai naaweda, tai p'āriu pik'a bide p'anapachida, k'awada-e p'anadap'edaa perā Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee. Mamīda Tachi Ak'ōrepa taimaa māga k'awapik'āri, tai t'āride

īdaa pik'apiji. Mapa Cristode ijāa p'aneejida māik'aapa k'awaa p'aneejida Tachi Ak'ōre k'īra wāree.

Tachi Ak'ōrepa wāarata jarateepataarā k'aripapari

⁷Tachi k'ap'ia chok'o sorek'api bi. Mamīda Tachi Ak'ōrepa aide nēe bidák'api bi ichi k'īra wāree taimaa unupik'ari māik'aapa tai jirit'erak'ari Cristopa ooda jarateedamerā esperārā k'aripait'ee. Māgá esperārāpa ijāadak'ari taipa jarateepata k'aurepa, jōmaarāpa k'awaadai Tachi Ak'ōrépata taimaa jarapi bi. ¡Iruta tai k'āyaara waibiara bi! ⁸Māga jaratee p'ani misa iru-it'ee, tai wārutamaa ijāadak'aa beerāpa nepira jiripata tai ome. Mamīda āramaa p'oyaapidak'aa. Māga p'anadai Tachi Ak'ōrépata tai k'aripapari perā choodamerā. Edaare k'awada-e sāgapí oodai. Mamīda ijāa p'ani Ak'ōrepa taimaa ichia k'inia bi k'awapiit'ee. ⁹Edaare awaraarāpa tai k'īraunuamaa iru p'anapata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai atabaibēik'aa. Ichiaba edaare tai p'uaoopata. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai k'aripapari chok'ai uchiadamerā āchi juadeepa. ¹⁰Tai wārutamaa jiripata peedait'ee Jesús peedap'edaak'a. Mamīda Tachi Ak'ōrepa tai k'aripapari āchi juadeepa, esperārāpa k'awaadamerā irua aupaita tai k'aripapari. Māga oopari Jesucristo Jaure tai ome bapari perā. ¹¹Wāara, na p'ek'au eujāde p'ani misa, tai māgá pee k'inia p'anadait'ee taipa jarateepata perā Jesucristopa oopi k'inia bi eperārāmaa. Mamīda māga p'oyaa ooda-e, irua ak'ipi k'inia bairā ichi wāara chok'ai p'irabaiji māik'aapa at'ari tai t'āride chok'ai bi. ¹²Māpai tai māgá jiri p'ani mīda, taipa jarateepata Ak'ōrepa jarapi bik'a, parā awaraarā ome Cristode ijāadap'eda, Tachi Ak'ōre truade ichita p'anapataadamerā.

¹³Taipa auk'a jaradai Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bik'a:

'Ijāaji Tachi Ak'ōrepa mi k'aripai. Maperā irumaa jaraji mīchi t'āride k'īsia bāda.'

(Sal 116.10)

Taipa ichiaba māga ijāapata. Maperāpi jarateepata Tachi Ak'ōrepa jarapi bik'a. ¹⁴K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa Jesucristo chok'ai p'irabaipidak'a, tai jida auk'a p'irabaijiit'ee parā ome māik'aapa tachi ateeit'ee Jesucristo bimaa ichi truade. Māga ooit'ee tachi Cristodeerā perā. ¹⁵Māga k'awa p'anadairā, choopata parā māik'aapa awaraarā k'aripadait'ee Cristode ijāadamerā. Māgá chok'araarāpa k'awaadait'ee Ak'ōrepa āchi k'inia iru bi māik'aapa o k'achiadeepa uchiapi k'inia bi. Māpai māirāpa Cristode ijāadak'ari, gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa āchi it'aa t'i p'anide ak'ipidait'ee wāara irude ijāapata.

¹⁶Maperāpi tai chupiria jōneedak'ari, k'īsia p'ua jōnadak'aa. Tai k'ap'ia jōdaruta pijida, ewari chaa t'āride audupiara Tachi Ak'ōrede ijāapata.

¹⁷Ma awara na eujāde p'ani misa, taarādak'a chaupiria jōnide. Tai-it'ee mak'īara p'ua-e. Jōdee taipa ne-inaa unudait'ee Tachi Ak'ōre truade p'oyaa

jarada-e, audú pi-ia bairā. ¡Ichita p'anapataadait'ee iru ome! ¹⁸ Maperā tai audú k'isia jōnada-e na p'ek'au eujāde unu p'anī k'aurepa. Jíp'a k'isiapata ne-inaa waide unuda-e p'anide; it'aripema net'aade. Na eujādepema net'aa taarā-ee jōpari. Mamīda it'aripema net'aa ichita bapariit'ee.

Ijāapataarā it'aripema k'ap'ia chiwidide p'anapataadait'ee
(1 Corintios 15.35-58)

5 ¹Taipa k'awa p'anī tachi eperā k'ap'ia piuru pijida Cristo chei naaweda, Tachi Ak'orepa tai p'anapiit'ee ichia ooit'ee bi it'aripema k'ap'ia chiwidide. Na p'ek'au eujādepema k'ap'ia jōpari. Mamīda chi it'aripema k'ap'ia jōk'aa, Tachi Ak'orepa māgá oopari perā. ²Na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'anī misa, chupiria jōnapata māik'aapa audú k'isia jōnapata, ma it'aripema k'ap'iade p'ana k'inia p'anadairā. ³Eperāpa p'aru jí k'inia bik'a, māga pik'a tai p'ana k'inia p'anī ma it'aripema k'ap'iade. Eperā āk'adaa ba k'inia-e bik'a, tai k'ap'ia wēe p'ana k'iniadak'aa. ⁴Maperāpi piu k'iniada-e Cristo chei naaweda. Iru māgá cheru misa, na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'anide, k'isia jōnapata ne-inaa k'achia p'asai jīak'aapa. Māgá na p'ek'au eujādepema k'ap'ia chupiria nībairā, atabēi k'inia p'anī Tachi Ak'ore ome p'anananadait'ee. ⁵Ma-it'ee Tachi Ak'orepa it'aripema k'ap'ia ooit'ee ichideerā-it'ee, aide p'anapataadamerā iru truade. Māga k'awa p'anī irua ichi Jaure pēida perā tachi chaachaa bapariimerā. Ichi Jaurepata k'awapipari ichia k'isia iru bi ichideerā-it'ee.

⁶Tachi Ak'orepa māgá ne-inaa k'isia iru bapari perā ichideerā-it'ee, na p'ek'au eujāde p'anī misa, tachi k'āiwee p'anapataadai. Wāara k'awa p'anī na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'anī misa, Tachi Waibia ik'aawaapa t'límí pik'a p'anī. ⁷Tachi taupa iru unuda-e p'anī mīda, irude ijāapata. ⁸Maperāpi k'āiwee p'anapata. Piara bak'aji aweda uchiadait'ee na p'ek'au eujādepema k'ap'iadeepa māik'aapa iru truade p'anananadait'ee tachi it'aripema k'ap'iade. ⁹Mamīda at'āri wāda-e. Mapa nāga k'isiapata. Na p'ek'au eujādepema k'ap'iade p'anī misa, oo k'inia p'anī Cristopa oopi bik'a māik'aapa na eujādeepa uchiadak'āri, auk'a oo k'inia p'anadait'ee irua oopi bik'a nāga perā. ¹⁰Ewari cherude tachi ijāapataarā jōmaweda iru k'irapite panadait'ee irua ak'īmerā tachia oopatap'edaa na p'ek'au eujāde p'anī misa. Eperā Cristopa oopi k'inia bik'a oodapa atait'ee Tachi Ak'orepa ne-inaa k'isia iru bi ichideerā-it'ee. Ma awara Cristopa māgimaa pedee pia jarait'ee. Mamīda chi māga oo-e badapa maarepida ata-e pait'ee māik'aapa Cristopa irumaa pedee pia jara-e pait'ee.

Cristo k'aurepa Tachi Ak'ore k'awadai
(Romanos 5.9-11; Colosenses 1.19-22)

¹¹Cristopa tachia oopata māgá ak'iit'ee perā, iru waawee p'anapata. Mapa taipa eperāarāmaa jarateepata Cristode ijāadamerā māik'aapa

tai p'anapata k'awaadamerā. Taipa ne-inaa oodak'āri wa ne-inaa jaradak'āri, māga oopata eperāarā k'aripadait'ee. Tachi Ak'ōrepa k'awa bī tai t'āride iru p'ani. Mia k'inia bī parāpa tai ichiaba māgá k'awaadamerā. ¹² Mia māga jarak'āri, jara k'inia-e bī tai pipiara ak'īdamerā awaraarā k'āyaara. Jīp'a k'inia bī parā o-īa p'anadamerā taipa ne-inaa pia oopata k'aurepa. Māgá o-īa p'anaruta pīrā, parāpa p'anaudai chi audua beerāpa tai āpite jara jōni. Ma jarateepataarāpa k'īsiapata āchia aupaita pia jarateepata. ¹³ ¿Māirāpa jara p'ani-ek'ā tai parā t'āide nipayak'āri, oojida k'īra k'awa-ee p'aniirāpa oopatak'a? Mamīda māga-e paji. Taipa māga oojida awaraarāpa unudak'āri, k'awaadamerā Tachi Ak'ōre jōmaarā waibia. Ma awara tai k'īra jīp'a nipayak'āri, māga oopata parā k'aripadait'ee, auk'a Tachi Ak'ōre pipiara k'awaadamerā. ¹⁴ Jesucristopa tai k'inia iru bapari. Maperāpi tai jaratee nipapata irua oopi k'inia bik'a. Wāara na p'ek'au eujādepemaarā jōmaweda k'inia iru bapari perā, kurusode piuji tachia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa. Māgá piuji jōmaarā k'ap'ia pari. Ara Cristo piudak'a jōmaarā pari, iru k'ap'ia pari eperā chaachaa piu pik'aji. ¹⁵ Cristo piuji eperāarā pari māik'aapa chok'ai p'irabaji, k'inia bada perā ichide ijāa p'aniirā p'anapataadamerā irua k'inia bik'a. Tachi māga p'anadak'āri, oodait'ee irua oopi k'inia bik'a, tachia oo k'iniata oodai k'āyaara.

¹⁶ Māga k'awaadak'āriipa, taipa eperāarā unudak'aa, Cristode ijāadai naaweda unupatap'edaak'a. Maapai Cristo jida eperā jīp'aak'a unupachida. ¡Mamīda īrá iru māgá unuda-e p'ani! Ichideerā ichiaba māgá unuda-e nāga perā. ¹⁷ Eperā araa bak'āri Cristo ome ijāapari perā irude, māgí eperā t'āri awaradaipari. ¡Pia k'isíati! Cristode ijāai naaweda, ma eperā k'achiade nipapachi. Mamīda irude ijāadak'āriipa waa māgá nipa k'inia-e. Jīp'a nipa k'inia bi Cristopa oopi bik'a.

¹⁸ Māgá nipai Tachi Ak'ōrepa māga oopipari perā. Tachi auk'a p'anapachida ma eperāk'a. Cristode ijāadai naaweda, taipa Tachi Ak'ōre pia k'awa k'iniada-e p'anapachida. Ichiaba maapai Tachi Ak'ōrepa tachi pia-ee ak'ipachi. Mamīda ijāadak'āri, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a biji tachi t'āri ome. Maperāpi tai jirit'eraji jōmaarāmaa jarateenadamerā. Māgá taipa jarateepata ūrirutaarāpa Cristode ijāadak'āri, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bipari āchi t'āri ome ichiaba. ¹⁹ Pia jarait'eera, Cristo piuda k'aurepa eperāarā pari, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bī k'inia bī āchi t'āri ome. Ma awara āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapi k'inia bī. Ma pedeeta Tachi Ak'ōrepa taimaa jarapi bi. ²⁰ Ma-it'ee Cristopa tai pēiji, ichi k'ap'ia pari taipa jaradamerā irua jara k'inia bi. Mapa taipa parā jōmaarāmaa enenee jōni: Ijāati Jesucristode, Tachi Ak'ōrepa ichi t'āri auk'a bimerā parā t'āri ome. ²¹ Cristopa p'ek'au k'achia maarepida ook'aa paji. Mamīda kurusode bak'āri tachi p'ek'au k'achia oopataarā pari, Tachi Ak'ōrepa iru pia-ee

unuji. P'ek'au k'achia oopataarā unuparik'a unuji. Ŧrá jõdee, ma piuda k'aurepa Tachi Ak'orepa tachi pia unupari.

6 ¹Mäpa tai Tachi Ak'ore ome mimia p'anide, parā ūraa k'inia p'ani k'isiadamerā Tachi Ak'orepa parāmaa pia ooda. Parā ijāadak'ari, Cristo piuda k'aurepa Tachi Ak'orepa ichi t'āri auk'a biji parā t'āri ome. Maperā k'irak'aupai Tachi Ak'ore yiaraa iru p'anadai awaraarāpa jarateepata ūri k'iniapa. ²Ma k'āyaara óoti Tachi Ak'ore Ūraa p'ādade jara bik'a:

'Mia pide k'isia bak'āri, ūriji pia mīmaa it'aa iidida. Pia chupiria iidida ewate, mia pi o k'achiadeepa k'aripa ataji.' *(Is 49.8)*

Corinto pidaarā, jūrīti! Nāgaweda Tachi Ak'orepa ūriit'ee parāpa chupiria iidiruta. Nāgaweda parā k'aripait'ee ichide wāara ijāadamerā.

Pablopia ne-inaa k'achia chooda

³Tai parā t'āide jaratee nipadak'āri, maarepida ne-inaa oo k'iniada-e paji parāpa ma jarateepata oo iru p'anadamerā, wa Cristode ijāadaamaa p'anadamerā taipa oopata k'aurepa. ⁴Mäga-e. Jip'a oo k'inia p'anapachida jōmaweda Tachi Ak'orepa oopidak'a, parāpa tai pia ak'īdamerā, Ak'orepa tai pia ak'iparik'a. Tai jōmaarā t'āide māgā nipapata. Māimisa, t'āridepae choopata audú k'isia jōnide; ne-inaa wēe chitoonide; nepirade jōnide; ⁵awaraarāpa tai wīmaa p'anide; carcelde chitoonide; tai pee k'iniapa awara ãyaa jēret'aa jōnide; mimia chaaree oo jōnide; k'āi-ee ewari jōnide; jarra oo jōnide. ⁶Ichiaba ak'ipipata tai Tachi Ak'orepa pēida nāga oo p'anipa. K'ira jip'a nipapata, ne-inaa k'achia ooda-ee. Taipa k'awa p'ani Tachi Ak'orepa ichi ūraa wāarata jara k'inia bi tai it'aideepa. K'irau-ee choopata awaraarāpa taimaa ik'achia jaradak'āri maa-e pīrā tai oo iru p'anadak'āri. T'āri pia p'anapata awaraarā ome, Tachi Ak'ore Jaure tai ome bapari perā. Mapa t'āripa awaraarā k'inia iru p'ani Tachi Ak'orepa ichideerā k'inia iru baparik'a. ⁷Jarateedak'āri, chi ūri p'aniirā maarepida k'ūradak'aa. Tachi Ak'orepa oopi bik'a oopata. Mapa irua tai pia ak'ipari. Iruata tai k'aripapari waaweeda-ee jarateedamerā māik'aapa taimaa k'isia k'awaapipari pia p'anaudamerā awaraarāpa tai imiateedak'āri. ⁸Eperāarā ūk'uruurāpa tai pia ak'ipata. Jōdee awaraarāpa tai k'ira unuamaa iru p'anapata. Ichiaba eperāarā ūk'uruurāpa tai āpite ik'achia pedeepata. Jōdee awaraarāpa tai āpite pia pedeepata. Eperāarā ūk'uruurāpa jara p'ani taipa seewa jarateepata. Mamīda māgā-e. Taipa wāarata jarateepata. ⁹Eperāarā ūk'uruurāpa jara p'ani: "Jā Pablo eperā jip'aa. ¿K'āare-it'ee iru pedee ūridaima?" Mamīda Tachi Ak'orepa mi k'ira Cristodeerāmaa pia k'awapipari. Taipa k'awa p'ani atu p'anide piudai k'achia beerā juapa. Mamīda at'āri chok'ai p'ani. Awaraarāpa tai p'ua oopata māik'aapa miapipata. Mamīda tai peeda-e. ¹⁰Wāara, edaare tai k'ira pia-ee p'ani. Mamīda Tachi Ak'orepa ichita

waya tai t'āri o-īapipari. Ma awara tai net'aa mak'iara wēe p'ani. Mamīda ne-inaa pia teepata awaraarāmaa jarateedak'āri Cristopa ooda āchi k'aripait'ee. Na p'ek'au eujādepema net'aa wēe chitooni mīda, iru p'ani jōma Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bi ichideerā-it'ee.

¹¹ Ípemaarā Corinto p'uurude p'aniiřā, taipa parāmaa jíp'a jaramaa p'ani jōma tai t'āride iru p'ani. ¹² At'āri taipa parā k'inia iru p'ani. Jōdee parāpa tai k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ¹³ Mia parā ūraait'ee ak'ōrepa ichi warra ūraaparik'a. T'āripa tai k'inia iru p'anapatāati taipa parā k'inia iru p'anapatak'a.

Ijāadak'aa beerā ome k'ōp'āyo meraadaik'araa bi

¹⁴ K'ōp'āyo meraanāati Cristode ijāadak'aa beerā ome. Eperāpa Cristode ijāak'āri, ne-inaa pia oo k'inia bapari. Mamīda Cristode ijāa-e bak'āri, ne-inaa k'achia oo k'inia bapari. Auk'a p'anadak'aa. Chi pia oo k'inia bipa māga oopari k'awa bairā Cristopa māga oopipari. Mamīda chi k'achia oo k'inia bipa māga oopari Tachi Ak'ōre k'awa-e bairā. Ídaa pik'a bide p'aniiřā auk'a nipayak'aa p'āriu pik'a bide p'aniiřā ome.

¹⁵ Cristo k'ōp'āyo-e Netuara Poro Waibia Beliál apata ome. P'oyaa auk'a nipayak'aa. Ichiaba Cristode ijāapari p'oyaa auk'a nipayak'aa ijāadak'aa beerā ome. ¹⁶ Tachi Ak'ōre ichita chok'ai bapari. Iru Cristode ijāapataarā ome bapari. Mapa tachi iru ték'api p'ani. Iru ba k'iniak'aa ne-inaa ai k'īrapite it'aa t'ipata tede, ma te ijāadak'aa beerāde perā. Ba k'iniak'aa ijāadak'aa beerā ome. Maperāpi ãra ome k'ōp'āyo meraadaik'araa bi. Tachia k'awaadai Ak'ōrepa māga k'inia bi ichi chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bairā:

'Mi ãra t'āide ãra t'āri chaa bapariit'ee. Mi ãra Ak'ōre pait'ee.

Jōdee ãra michideerā padait'ee.'

(Lw 26.12)

¹⁷ Tachi Ak'ōre wāara māgá bapari perā ichideerā ome, ichiaba jara bi awara ãi ma ūraa p'ādade:

'Āyaa wāti ijāadak'aa beerā ik'aawaapa. Oonāati āchia ne-inaa

k'achia oopatak'a. Māpaipi mia parā pia ak'ipariit'ee.' (Is 52.11)

¹⁸ 'Mi parā Ak'ōre pait'ee. Jōdee parā mi warrarā padait'ee.' (2 S 7.14) Māga jara bi Tachi Ak'ōre Waibiapa.

7 ¹ Ípemaarā k'iniarā, Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā, oo amaadáma ne-inaa k'achia k'īra t'ādoo; tachi k'ap'iapa oopata māik'aapa t'āridepai k'isiapata oodait'ee. Ma k'achia oodai k'āyaara, ne-inaa jōmaweda oodáma Ak'ōrepa oopi bik'a. Māga oodak'āri, Tachi Ak'ōremaaa ak'ipidai iru wāara waawee p'ani.

Corinto pidaarāpa Pablo pedee ūridap'edaa

² Taimaa k'awapíti wāara tai k'inia iru p'ani. Parā t'āide nipayak'āri, taipa apidaamaa ne-inaa k'achia ooda-e paji. Ichiaba apidaamaa

jarateedak'aa paji Ak'ōrepa jarapida awara, māgide ijāadamerā. Ma awara eperā apida k'ūradak'aa paji. ³Mia māga jarak'āri, jara-e bi parā k'īisia p'uapiit'ee. Mia et'ewapai jaradak'a na k'art'a p'ā bide, tāripa taipa parā k'inia iru p'ani. Tai chok'ai p'ani misa māik'aapa piuruta pijida, parā māgá k'inia iru p'anadait'ee, parā tai ome auk'a Cristodeerā perā. ⁴T'āripa mia nāga jara k'inia bi. Mi t'āri o-ia bi parā ome, k'awa bairā parāpa oo k'inia p'ani mia ūraa bik'a. Tachi Ak'ōrepa mi māgá o-īapi bi, tai at'āri chupiria chitooni mīda.

⁵Nama Macedonia eujäde pachedak'āri, p'oyaa k'āiwee p'anadak'aa paji. Tai wārutamaa awaraarāpa tai ome nepira jiripachida. Ma awara tāridepai tai k'īisia jōnapachida. ⁶Mamīda Tachi Ak'ōrepa chi k'īisia jōniirā t'āri o-īapipari pipiara bi. Māgá tai t'āri o-īapiji Tito nama pachek'āri. ⁷Ichiaba tai t'āri o-īapiji Titopa nepirida ūridak'āri. Irua taimaa jaraji parāpa iru t'āri o-īapidap'edaa parā t'āide bak'āri. Jaraji parāpa mi unu k'inia jōni. Ichiaba jaraji parā k'īisia p'ua jōni, parādepema ūk'uruurāpa mi āpite pedee k'achia jaradap'edaa perā. Maap'eda Titopa jarak'āri parāpa mia ūraadak'a wāara oo k'inia p'ani, mi audupiara o-ia beeji.

⁸Mia k'awa bi chi awaraa k'art'a parāmaa p'ā pēidade parā k'īisia p'uapiji. Māga ooji mīda, mi k'īisia p'ua-e. Wāara ma k'art'a pēik'āri, mi k'īisia p'ua bak'aji, k'awada perā ma k'aurepa parā k'īisia p'ua p'anadai, taarā-e māgá p'anajida mīda. ⁹Mamīda ūrá k'īisia p'ua bai k'āyaara, mi o-ia bi. O-ia-e bi parā māgá k'īisia p'ua p'anadap'edaa perā. Mi o-ia bi parāpa ma k'īisia k'achia mi āpite iru p'anadap'edaa ūrá k'īra atuadap'edaa perā. Wāara mia parā k'īisia p'uapi-e paji. Ak'ōrépata mīmaa māga p'āpiji parāpa oodamerā irua oopi k'inia bik'a. ¹⁰Wāara Tachi Ak'ōrepa eperāarā k'īisia p'uapik'āri, māga oopari āchia ne-inaa k'achia oo amaadamerā māik'aapa Cristode ijāadamerā. Māgá irude ijāadak'āri, k'īisia p'ua p'anada-e. Jōdee awaraarā, āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa k'īisia p'ua jōni mīda, ma p'ek'au k'achia oo amaada-e. Maperāpi atuadait'ee. ¹¹Taipa k'awa p'ani wāara Tachi Ak'ōrépata parā k'īisia p'uapi baji, parāpa tai ome isapai t'āri auk'a bi k'inia p'anadap'edaa perā. Ichiaba jōma k'awapijida taimaa, parā pia ak'īdamerā. Ichiaba parā k'īrau p'anajida chi nepira jiri p'aniirā ome. Ma awara waawee p'anajida, māgiirā k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parāmaa ne-inaa k'achia ooi jiak'aapa. Ichiaba iidijida mia waya parā ak'īnamerā. Parāpa ne-inaa pia oo k'inia p'ani Ak'ōrepa oopi bik'a, yiaraa iru ba k'inia p'anadairā chi nepira jiridap'edaarā. Ma jōma oo p'anipa taimaa k'awapi p'ani parā wāara ma nepirade t'iu k'iniada-e paji. ¹²Ma k'art'a parāmaa p'āk'āri, k'īisia-e paji chi k'achia oo badade. Ichiaba k'īisia-e paji chi apema ma k'achia oodapa t'āri p'uapidade. Ma k'art'a p'āk'āri, mia k'inia baji Tachi Ak'ōre k'īrapite k'awaadamerā parāpa tai wāara pia ak'ipata Ak'ōrepa pēidak'a. ¹³K'awaadak'āri parāpa tai wāara māgá ak'ipata, tai t'āri o-ia p'aneejida.

Mamīda audupiara o-ia p'ani Tito auteebaidap'edaa perā iru parāmaa wāk'āri. Māga oodak'āri, iru ichiaba t'āri o-īapijida. ¹⁴Tito nāik'aapa parāmaa wāi naaweda, mia irumaa jaraji parāpa māga oodai. Wāara oojida mia jaradak'a. Mi k'ira nejasiapida-e paji. Mia wāarata parāmaa jaraji ma p'ādade māik'aapa parāpa wāara oojida mia Titomaa jaradak'a. ¹⁵Māga oodap'edaa perā, Titopa parā audupiara k'inia iru bi naawedapema k'āyaara. K'irāpa bi parāpa oojida jōmaweda irua oopidak'a. Māga oojida waawee p'anadap'edaa perā, pāchia oo k'iniata oodait'ee. Jīp'a oo k'inia p'anajida Ak'ōrepa jarapidak'a Tito it'aideepa. ¹⁶Maperāpi mi o-ia bi. Mia k'awa bi ne-inaa jōmaade parāpa mia jara bik'a oo k'inia p'ani.

Cristode ijāapataarāpa p'arat'a teedaipia bi awaraarā k'aripadait'ee

8 ¹İpemaarā, parāmaa mia nepiri k'inia bi Tachi Ak'ōrepa ne-inaa pia ooda Macedoniadepema ijāapataarā t'āide. ²Nepirade p'anajida mīda, Tachi Ak'ōrepa āra o-īapiachi. Māgá o-ia p'anapachida mak'iaru p'arat'a wēe chitoonajida mīda. Māgá chitoonide āchi p'arat'a iru p'anidepema waibia teejida awaraarā k'aripadait'ee. ³Teejida āchia p'oyaarutapai māik'aapa ai īri waa teejida. Mia māga jara bi michi taupa māga unuda perā āra t'āide nipak'āri. Eperā apidaapa āramaa jarada-e paji māgá teedamerā. Teejida t'āripa tee k'inia p'anadap'edaa perā. ⁴Māgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā, taimaa enenee jōnajida āchia p'e aneedap'edaa jitadamerā māik'aapa ateedamerā ijāapataarā Judea eujāde chupiria beerāmaa. ⁵Mamīda ma teedap'edaa k'āyaara ne-inaa piara oojida. Taipa k'isiada-e paji māga oodai. It'aa t'ījida Tachi Waibiamaa jaradait'ee āchia oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. Māpai jarajida taimaa āchia oo k'inia p'ani taipa oopirutak'a. Māga oojida ijāa p'anadap'edaa perā āramaa Ak'ōrepa māga oopi bajī.

⁶Macedoniadepemaarāpa oo p'ani unudap'eda, taipa Titomaa chupiria iidijida iru waya parā k'aripade wāmerā, t'āri piapa parāpa p'arat'a ichiaba p'eruta misa tee pēidait'ee. Irua naaweda k'aripadak'a ewaa ma p'arat'a p'e wādak'āri, īrā auk'a k'aripait'ee jōma p'e aupadamerā. ⁷Parāpa Cristode pia ijāapata. Ichiaba awaraarāmaa pia jarateepata Cristopa ooda eperārā k'aripait'ee. Pia k'awapata Cristopa oopi k'inia bi parāmaa māik'aapa pia k'isiapata awaraarā k'aripadait'ee. Ma awara taimaa pia ak'ipipata tai k'inia iru p'ani. Ma jōma ne-inaa pia oopatak'a taipa k'inia p'ani auk'a chupiria beerā pia k'aripadamerā pāchi p'arat'a tee p'anipa.

⁸Māga jarak'āri, mia jara k'inia-e: "Waibia téeti." Jīp'a nepiriji Macedoniadepema ijāapataarāpa oodap'edaa parāpa auk'a teedamerā, t'āripa māga oo k'inia p'anadairā. Māgá teeruta pirā, jōmaarāmaa ak'ipidait'ee awaraa ijāapataarā auk'a k'inia iru p'ani, īra k'ira k'awada-e

p'ani mīda. ⁹Parāpa k'awa p'ani Tachi Waibia Jesucristopa ooda ak'ipiit'ee parā k'inia iru bī. It'ari Tachi Ak'ōre k'ira wāreede bapachi mīda, eperāarā chupiria k'awaa bapachi. Maperā ichia Ak'ōre eujāde iru bada jōmaweda atabēiji chupiria nība cheit'ee na p'ek'au eujāde. Māga ooji parā o k'achiadeepa k'aripa ata k'inia bada perā, irude ijāadap'eda, Ak'ōre truade iru ome p'anadanadamerā.

¹⁰Frá mia parā ūraait'ee apema año p'arat'a p'e wādap'edaa p'e aupadamerā. Parāpa apemaarā ijāapataarā k'āyaara naapiara k'īsia iru p'anajida p'arat'a p'e teedait'ee chupiria beerāmaa. O-īa p'anajida māgá k'aripa k'inia p'anadap'edaa perā. ¹¹Māgá t'āripa tee k'inia p'anadap'edaak'a, frá auk'a t'āri o-īa tee k'inia p'anadaipia bī, p'arat'a mak'iara wēe p'ani jida pēidait'ee. ¹²Tachi Ak'ōrepa ak'ipari tachi t'āride iru bī. Ichia k'inia bī t'āripa tee k'inia p'anadanadamerā. Ma-āri iru p'ani pirā, ma-āri teedai t'āri piapa. Jōdee waibia iru p'ani pirā, waibia teedai t'āri piapa. Teedait'ee wēe p'ani pirā, ḥsāga teedai?

¹³Mia k'inia-e parā chupiria p'aneedamerā awaraarā k'aripa k'inia. ¹⁴Nāgapai mia k'inia bī: auk'a iru p'anadanadamerā te, chik'o māik'aapa p'aru. Frá parāpa awaraarā k'āyaara waapiara iru p'ani pirā, teedai āra k'aripadait'ee. Jōdee parā chupiria jōnadak'āri, ārapa parāmaa teedai. ¹⁵K'awa p'ani Tachi Ak'ōrepa ichia jirit'erada eperāarāmaa teepari māgá jededamerā, iru chonaarāwedapema ūraa p'ādade jara bairā:

‘Chi maná waibiara p'edap'edaarāpa waibiara jitada-e paji. Jōdee ma-āriara p'edap'edaarāpa ma-āriara jitada-e paji. Jedekak'āri, auk'a jitā wājida.’

(Ex 16.18)

Pablopota Tito Corinto p'uurudee pēiit'ee bada (1 Corintios 16.1-4)

¹⁶Mia gracias jara bi Tachi Ak'ōremaa irua parā k'aripamaa bairā Titopa oo bi k'aurepa. Miaooparik'a Titopa auk'a parā k'aripa k'inia bī. ¹⁷Mia māga k'awa bī iru o-īa bada perā chupiria iididak'āri irumaa parā ak'līde wāmerā. Audú wā k'inia nībaji. Wāara taipa māga iididai naaweda, k'īsia iru baji wāit'ee. Mapa wāit'ee māga k'inia bairā.

¹⁸Tito ome awaraa īpema auk'a pēidait'ee. Ijāapataarā bee chaa nama Macedonia eujāde jōmaarāpa māgí k'awa p'ani, Cristopa ooda eperāarā k'aripait'ee pia jarateepari perā. ¹⁹Ma ijāapataarāpa māgí jirit'erajida auk'a tai ome nipamerā, p'arat'a p'e atee wārutade Judeadepema chupiria beerāmaa. Ma p'arat'a tee pēi p'anipa tachia jōmaarāmaa ak'ipidai oo k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa oopi bik'a. Irua ne-inaa tachimaa teepari, tachia jōdee teedamerā chupiria beerā k'aripadait'ee, ma awara ak'ipidait'ee ma ijāapataarā chupiria beerāmaa tachia wāara āra k'aripa k'inia p'ani. ²⁰Ma īpema māgá Tito ome pēidait'ee irua k'aripamerā ma p'arat'a waibia p'e ateeru misa. Māgá tai īmiateepataarāpa pedee

p'anada-e pai tai āpite, p'arat'a ūk'uru chiadai jīak'aapa. ²¹ Ichita ne-inaa k'īra jīp'a oo k'inia p'anī Ak'ōre k'īrapite māik'aapa eperāarā k'īrapite.

²² Īpema awaraa ichiaba pēidait'ee āra ome. Irua tai ichita k'aripa k'inia bi māik'aapa ne-inaa pia oopari taipa oopipatak'a. Irua k'awaak'āri Tito parāmaa wāru māik'aapa parā t'āri piapa auk'a p'arat'a tee pēidait'ee, o-īa auk'a wā k'inia baji. ²³ Parā t'āidepemapa Tito k'awa-e bi pirā, jaráti iru mi k'ōp'āyo pia na mimiade. Mi ome mimiapari parā k'aripait'ee. Iidiruta pirā apema omé nidaarā pari, jaráti nāpema ijāapataarāpa āchi pari pēidap'edaa, ichiaba auk'a k'aripadamerā. Māirā wārutamaa k'awapipata jōmaarāmaa Cristota Tachi Waibia. ²⁴ Māirā araa panadak'āri, ak'ipíti āra k'inia iru p'ani tai k'inia iru p'anik'a. Māgá waya wādak'āri āchi p'anapatamaa, nepiridai parāpa āra pia ak'i p'anadap'edaa. Māgá āra pēidap'edaa k'awaadai wāara taipa jaradak'a parāpa wāara nejōmaata pia oo k'inia p'ani.

Ijāapataarāpa awaraarāmaa p'arat'a teedaipia bi

9 ¹ Wāara na p'ādade mia parāmaa waa jara-e pijida, k'awa bi parāpa ma p'arat'a p'e tee pēidait'ee ijāapataarā chupiria beerāmaa. ² Māga k'awa bi parāpa wāara chupiria beerā k'aripa k'inia p'anadairā. Año aba paru parā Acaya eujādepema ijāapataarāpa ma p'arat'a p'emaa p'aneedap'edaa. Māga oo p'aneedak'āri, taipa o-īa nepirijida na Macedoniadepema ijāapataarāmaa. Māga ūridak'āri, ārapa auk'a k'aripa k'inia p'aneejida. ³ Maperāpi taipa Macedoniadepema īpemaarā omé auk'a pēiruta Tito ome, parāpa āramaa ak'ipidamerā wāara oojida taipa jaradak'a. Mia k'inia bi ma p'arat'a p'e iru p'anadamerā, aramāgá tee pēidait'ee. ⁴ Mi jāma panak'āri, awaraa Macedoniadepema īpemaarā auk'a cheruta pirā mi ome māik'aapa parāpa waide ooda-e pirā taipa jaradak'a āchimaa, tai k'īra nejasia p'aneedai; parā jida ichiaba. ⁵ Mapa mia chupiria iidiji Titomaa iru chi apema īpemaarā ome mi naa wādamerā. Māgá ārapa parā k'aripadai parāpa k'īsia iru p'anadap'edaak'a; p'arat'a jōmaweda p'e iru p'anadamerā mi panaru misa. Māgá ichiaba apidaapa jarada-e pai mia parāmaa teepida. Mia k'inia bi parāpa t'āri pia teedamerā pāchia tee k'iniata.

⁶ ¡K'īrapátí! Eperāpa eujā ma-āriide ne-uuk'āri, mak'īara ewa-e. Jōdee chi eujā waibiade ne-uu bipa waibia ewapari. ^b ⁷ Eperā chaachaa teeipia bi ichi t'āride k'īsia bik'a. Teeik'araa bi teeamaa bide wa awaraapa irumaa teepi bairā. Tachi Ak'ōrepa chi t'āri pia teepari k'inia iru bi. ⁸ Parāpa māgá t'āri piapa teeruta pirā, Tachi Ak'ōrépata parā k'aripai

^b 9.6 Māga pik'a bi ijāapataarā ome ofrenda teedak'āri. Chi ma-āri tee bipa ūtāu p'āimaabairā ma-āripai jitait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa. Jōdee chi waibia tee bipa t'āri pia bairā waibia jitait'ee Tachi Ak'ōre juadeepa.

iru p'anadamerā te, chik'o mäik'aapa p'aru. Ma awara irua k'aripai audupiara iru p'anadamerā k'aripadait'ee awaraarā parā k'āyaara chupiriara chedee. ⁹Tachi Ak'ōre chonaarawedapema ūraa p'ādade jara bi:

'Eperā t'āri pia bipa ne-inaa pia oopari chupiria beerāmaa t'āri pia bairā. Maperāpi Tachi Ak'ōrepa māgí ichita pia ak'ipariit'ee.'

(Sal 112.9)

¹⁰Tachi Ak'ōre, chi net'atau oodapa ne-uu chaupipari, jōmaarāpa iru p'anadamerā k'odait'ee. ¿Audupiara teei-ek'ā chi t'āri pia p'aniirāmaa āchia awaraarā k'aripadamerā? ¹¹Tachi Ak'ōrepa māga oopari perā, parāmaa auk'a teeit'ee, parā auk'a t'āri pia p'anadairā. Māgá parāpa waibia iru p'anadait'ee tai ome tee péidait'ee Judeadepema chupiria beerāmaa. Māpai o-īapa āchia gracias jaradait'ee Tachi Ak'ōremaa ma p'arat'a tai juadepema jitadak'āri. ¹²Māgá parāpa k'aripadait'ee ārapa iru p'anadamerā k'odait'ee māik'aapa jīdait'ee. Mamīda ichiaba k'aripadait'ee ārapa Tachi Ak'ōremaa gracias jaradamerā. ¹³Ma awara nāgá pia tee p'anipa awaraarāmaa māik'aapa āramaa, k'awaadait'ee parāpa Jesucristode wāara ijāapata māik'aapa oo k'inia p'ani irua oopi bik'a. ¹⁴Ichiaba ārapa parā k'awa k'inia p'anadait'ee māik'aapa it'aa tī k'inia p'anadait'ee parā pari, Tachi Ak'ōrepa parā māgá k'aripapari perā. ¹⁵Gracias jaradáma Tachi Ak'ōremaa irua jōmaarā k'āyaara ne-inaa pipiara bi teeda perā, ichi warra pēik'āri tachi k'aripade. Pedee wēe pīk'a p'ani ma pari irumaa gracias jaradait'ee.

Pablopá jarada ichi wāara Cristopa péida

10 ¹Írá mi, Pablopá parā ūraait'ee Cristopa ūraadak'a na eujāde nipak'āri. Irua t'āri pia, k'írau-ee ūraaji. Mía k'awa bi parā t'āidepema ūk'uruurāpa jara p'ani mi waawee pīk'a bi parā k'írapite bak'āri, jōdee k'art'a p'āk'āri, audú itria pedee jarapari. ²¿Māirāpa jara p'ani-ek'ā michi k'īsiadoopapai jaratee nipapari, jarateepataarā jīp'aarāpa oopatak'a? Mapa parāmaa mia enenee nībi māirā ik'aawaapa uchiadamerā mi jāma pai naaweda. Māga jara bi mia wāara āchi itriait'ee perā, Ak'ōrepa mimaa māgá pedeepiru pīrā. ³Wāara, tai na eujāde p'lanapata eperāarā jīp'aarāk'a. Mamīda māirāk'a tai aupedeedak'aa. ⁴Māirā pedee wēsaa, imeraa pedeepata. Mamīda tai jīp'a pedeepata Ak'ōrepa pedeepi bik'a. Māgá jōpipata jōma āchia k'īisia iru p'ani Cristode ijāapataarā ijāa amaapidait'ee. ⁵Taipa jōpipata āchia seewa jarapata, Ak'ōrepa tai it'aideepa wāarata jarak'āri. Ma awara Ak'ōrepa tai k'aripapari p'anaudamerā jōma āchia Cristo āpite seewa jarapata. Māgá āchia wāara k'awaadai Ak'ōrepa k'īisia iru bada ooit'ee Cristo k'ap'ia pari. Ichiaba taipa Cristopa ooda āchi-it'ee jarapata, āchia auk'a wāara irude ijāadamerā. ⁶Mamīda māgá ijāa k'iniada-e p'ani pīrā, āchi t'āri p'uapidai

Ak'õrepa oopi bik'a. Taipa māga oodait'ee parāpa ak'ipidak'āri wāara oo k'inia p'aní taipa jara p'anik'a.

⁷Parā Corintodepemaa rāperāa īripai ak'ipata. Āchi k'īra ak'ipata māik'aapa āchia audua pedee jara jōni ūripata, āchi t'āride iru p'aní k'awa k'inia p'anadai k'āyaara. ¿Māga-ek'ā? Parā t'āidepemapa k'īsia bi pirā ichita wāara Cristopa pēida jarateemerā, auk'a k'awaaiapia bi tai jida Cristopa pēida. ⁸K'īra nejasia-ee mia nāga jarait'ee. Tachi Waibiapa wāara jarapari tai it'aideepa māik'aapa parā biji tai juu ek'ari, taipa parā k'aripadamerā iru pari. Mapa taipa maarepida parāmaa ijāa amaapidak'aa. Jīp'a k'aripapata pipiara Cristode ijāadamerā. ⁹Mia parā p'erapi k'inia-e bi k'art'a p'ādade pedee bīpa. ¹⁰¿Mi āpite pedeepataarāpa jara p'ani-ek'ā: "Pablopā k'art'a parāmaa p'āk'āri, audú itria pedee jarapari. Mamīda ichi parā k'īrapite bak'āri, waawee pik'a nībeeparida" a jōni-ek'ā? ¹¹Māirāpa k'awaadaipia bi āchia jaradak'a, mia wāara itria pedee jarait'ee, mamīda āchi k'īrapite panak'āri.

¹²Taipa ooda-e āchia oopatak'a. Āchia māgapata: "Taipa jara p'anik'a, Cristopa pēida eperārā māgá p'anadaipia bīda" apata. Māpai āchi pitapai māgapata: "Tāipata jōmaarā k'āyaara Ak'ōre net'aa pipiara k'awa p'anida" apata. Māirāpa awaraarā ak'ida-e Tachi Ak'ōrepa ak'iparik'a. Irua k'awapari eperā t'āride iru bi. Jōdee āchia īripai ak'ipata. Chi māgá oo p'aniirā k'īsia k'awada-e p'ani. ¹³Tachi Ak'ōrepa k'awa bi tai t'āride iru p'ani. Taipa pida ichiaba k'awa p'ani. Iruata tai pēiji judio-erā t'āidee Cristopa ooda jarateede chi waide ūrida-ee p'aniirāmaa. Maperāpi parā t'āide jaratee nipajida. Oojida Ak'ōrepa oopidak'a.

¹⁴Ak'ōrepa tai parāmaa pēi-e pada paara, maarepida jarateeda-e pak'aji. Mamīda māga-e paji. Irua tai naapiara pēiji parā t'āidee, jarateedamerā Cristopa ooda eperārā k'aripait'ee. ¹⁵Mamīda ¿mi āpite pedeepataarāpa jara jōni-ek'ā āchiata Ak'ōre net'aa pia jarateepata? Māga jarapata parāpa āchi mi k'āyaara pipiara ak'īdamerā. Taipa māgá oodak'aa. Jīp'a taipa k'inia p'ani parāpa pipiara k'awaa k'inia p'anadamerā Cristopa parāmaa oopi k'inia bi. Māga k'awaadak'āri māik'aapa wāara oodak'āri irua oopiparik'a, parāpa tai audupiara k'aripadai na mimia ome. ¹⁶Tai māgá k'ariparuta pirā, parā t'āideepa t'imipiara wādai jarateede. T'īu k'iniada-e awaraa jarateepataarā mimia p'animāi, tai nipada-e perā awaraa jarateepataarā nipapatak'a. Āchia ne-inaa ooda-eeta jara nipapata ne-inaa oodak'a.

¹⁷Tachi Ak'ōre ūraa p'ādade jara bi:

'Eperāpa jara k'inia bi pirā ichiata ne-inaa k'awaara bi awaraarā k'āyaara, māga jaraipia bi ichia k'awaa bairā Tachi Ak'ōrepa iru pia ak'ipari.'

(Jer 9.23-24)

¹⁸Parāpa chi pedee audua pedeepari pia ak'idaik'araa bi. Jīp'a pia ak'idaipia bi eperā Tachi Ak'ōrepa pia ak'ipari.

Pablopaa jarada ichi ãpîte pedeepataarã Cristopa pëida-e

11 ¹Írá mia k'inia bi parâpa choodamerã mi k'isia k'awa-ee pik'a pedee bi misa. Mi chupiria k'awáati. Mamída mágá pedeei naaweda, mia nágá jara k'inia bi. ²Tachi Ak'orepa parã k'inia iru bik'a, mia pida parã k'inia iru bi. Ara eperápa ichi k'au jiwaaparik'a iru araa pai naaweda chi imik'ira ome, mágá pik'a mia parã jiwaaparik'a iru. K'inia bi Cristodepai ijäädamerã mia parãmaa jarateedak'a. ³Mamída mia waawee bi Netuara Poro Waibiapa chi naapiara wëra Eva k'üradak'a, parã jida auk'a k'ürat jíak'aapa. Irua imeraa pedeeji Evamaa taama it'aideepa, Evapa Tachi Ak'orepa jarada ijää amaamerã. Írá auk'a parãmaa imeraa pedee bi mi ãpîte pedeepataarã it'aideepa, parã Cristode ijää amaa wädamerã. ⁴Jarateepari tai awara parã t'âide panak'ari, ¿parã k'íri ëesaa p'ani-ek'á üridait'ee mágipa jara bi? Parã mágá p'ani, mágipa jaratee ni mïda Jesús awara bi taipa jarateedap'edaa k'âyaara. Ichiaba mágá ūri k'inia p'ani, mágipa jaratee bi mïda Tachi Ak'ore Jaure awara bi taipa jarateedap'edaa k'âyaara. ¿Taipa parãmaa jarateeda-e pajik'ã Cristopa tachi o k'achiadeepa k'aripa atapari iru piuda k'aurepa? Mágá bita, ¿sääp'eda parâpa ūri k'inia p'anima mágipa jaratee bi? ⁵Parâpa mágí 'Cristopa pëida pipiara bi' chi k'óp'âyoorã ome pipiara ak'i p'ani mïda Ak'orepa pëida k'âyaara, mia áchi mágá ak'i-e. Mi áchi k'âyaara ek'ariara bi-e, Ak'orepa mi na mimia oode pëida perä. ⁶Wâara, mia pedee wësaa pedeek'aa áchia oopatak'a. Mamída pia k'awa bi mia jaratee bi. Parâpa pia k'awa p'ani taipa ichita ne-inaa jómaweda k'ira jip'a jarateepata.

Pablopaa Corinto pidaarã juadepema p'arat'a jita k'inia-e pada

⁷ ¿Parâpa k'isia p'anik'á mia ne-inaa k'achia ooji parã juadepema p'arat'a jita-e pak'ari? Parã t'âide bak'ari, michi juadoopa mimia bapachi p'arat'a jitait'ee chik'o-it'ee. Jödee mia Tachi Ak'ore pedee pia jaratee-e parâpa pipiara k'awaadamerã Cristopa parãmaa oopi k'inia bi. Jaratee-e pají parã p'arat'a jita k'iniapa. ⁸Ma k'âyaara p'arat'a jitaji awaraa ijääpataarã juadepema. Ára p'arat'a jãri pik'a ataji parã k'aripait'ee. ⁹Ma awara parã t'âide bak'ari, p'arat'a wa ne-inaa wë-e pak'ari, mia parãmaa maarepida iidi-e pají. Macedoniadepema ípemaarã mimaa chedak'ari, mi k'aripajida. Mamída mia parãmaa iidi-e pají mäik'aapa iidi-e pait'ee waya parã ak'ide wâk'ari. ¹⁰Mia wâärata jara bi Cristopa wâärata jaradak'a. Acaya eujâdepema apidaapa mia jarada awara mimaa oopida-e pait'ee. ¹¹K'isianáati mia parã p'arat'a jita k'inia-e pají, parã k'inia-e bada perä. Tachi Ak'orépata k'awa bi mia parã k'inia iru bi. ¹²Mia parã p'arat'a jita k'inia-e nágá perä. ¿Mi ãpîte pedeepataarâpa jara p'ani-ek'á áchi wâara Cristopa parãmaa pëida, parâpa p'arat'a p'aapata

perā āchi mimia pari? P'arat'a iidi wāpata āchi wārutamaa. Mamīda taipa māga oodak'aa. ¿Jara p'ani-ek'ā āchi auk'a p'ani tai ome? Mamīda taipa p'arat'a iigidak'aa tai jarateepata pari.

¹³ Māgee eperāarā Cristopa pēida-e. Āchita Cristopa pēidada a p'ani mīda, māga p'ani-e. Jīp'a k'ūrayaa p'ani. Seewata jaratee nipapata Cristopa pēida eperāarāk'a. ¹⁴ Parā p'era pik'a p'anadaik'araa bi k'awaadait'ee āchia māgá k'ūra nipapata. Netuara Poro Waibia seewata it'ari pema ángel k'īra wāree pik'a padaipari eperāarā k'ūrait'ee. ¹⁵ Māgá ichi mimiapataarā auk'a seewata Cristopa pēidak'a padaipata. Māga oopata eperārāmaa ijāapidait'ee āchia jara p'anik'a oodaipia bi Ak'ōre eujādee wādait'ee. Mamīda ma jara p'ani k'aurepa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate irua māgiirā miapiit'ee, iru k'īrapite panadak'āri.

¹⁶ Waya chupiria iidiit'ee parāpa mi pedee ūridamerā. Parādepema ūk'ururāpa mi k'īsia k'awa-ee pik'a ak'i p'ani mīda, mi ita-aria pedeepiti. ¹⁷ Tachi Waibiapa mīmaa jarapi-e mia īrá jarait'ee. K'īsia k'awa-ee pik'a mia nāgí pedee audua pedeeit'ee ma seewa jarateepataarāpa oopatak'a. ¹⁸ Māgiirāpa jarai awaa p'anadairā āchia oo p'ani, mia auk'a jarait'ee mia ooda. ¹⁹ Māgiirāpa parā k'īsia k'awaa p'anida a jōnapata. ¿Māga-ek'ā? Mamīda parā pia choopata ūridak'āri ma k'īsia k'awa-ee beerāpa jara jōni. ²⁰ Wāara pia choopata āchia parā chok'a p'ani mīda āchi esclavoorāk'a. Ichiaba choopata āchia parā k'ūra p'ani mīda imeraa pedee p'anipa, p'arat'a teedamerā maa-e pirā ijāadamerā āchia jaratee p'ani. Ichiaba māgá choopata āchi audua nida mīda pāchi t'lāide, k'īsia p'anadairā parā k'āyaara ne-inaa jōma pipiara k'awa p'ani. Ma awara parā māgá choopata āchia parāmaa ik'achia jara p'ani mīda. ²¹ Mi k'īra nejasia pik'a bi taipa māga ooda-e p'anadap'edaa perā parāmaa wādak'āri. Mamīda tai waawee pik'a p'anadairā, māga ooda-e paji. ¿Wāara-ek'ā?

Írata mi k'īsia k'awa-ee pik'a pedeeit'ee. Mi āpīte pedeepataarāk'a mia ooda jarait'ee.

Pablo chupiria nībada Jesucristopa pēida perā

²² Ma seewa jarateepataarāpa māgapata: "Táipata hebreo pedee pedeepata." Mi jida auk'a. Ichiaba māgapata: "Taita Ak'ōre eperāarā; Israel pidaarā." Mi jida auk'a. Māgapata: "Taita Abrahamdeepa uchiadap'edaarā." Mi jida auk'a. ²³ ¿Jarapata-ek'ā? "Taita Cristo-it'ee mimiapata." Mi āchi k'āyaara Cristo-it'ee pipiara mimiapari. Írata mi eperā k'īra k'awa-ee bik'a pedeemaa bi. Āchi k'āyaara mi audupiara ne-inaa k'achia p'asapari: Cristode ijāadak'aa beerāpa mi carcelde t'lī nībijida; mi wī iru p'anajida; mi perā piuji. ²⁴ Mi wāda joisoma wāru chaa judiorā waibiarāpa mi wipipachida. Wida treinta y nueve wijida soopa. ²⁵ Wāda òpee wāru chaa Roma pidaarā waibiarāpa mi pak'urupa

wipijida. Wāda abaade mi perá piuji judiorāpa māupa mimaa bat'adak'āri. P'usade wāda ūpeede barco pirubaaidachi māik'aapa ma wāda abaade barco pirubaip'eda, tok'esá mi pak'uru ūri bataudachi k'āima aba. ²⁶Mi ode wā nide perá nāgá piuji: to choma nībide sía wāde; nechiapataarāpa mi net'aa chia ata cherutade; michi auk'aarā judiorāpa mi wawamaa p'anide; judio-eerāpa mi p'ua oomaa p'anide. Ma awara p'uurude bide māik'aapa eperārā p'anadak'aamāi ode wāde, mi jirijida peedait'ee. P'usade wādade nāumiapa barco atadachi. Edaare Cristode ijāapatada apataarāpa paara pedee k'achia jarajida mi āpite, mia jarateepari perā ūraa chiwidi Moisepa p'āda k'āyaara. ²⁷K'āima chok'ara mi ūk'aa paji māik'aapa p'oyaa k'āi-e paji mimia nībipa maa-e pīrā jaratee nībipa. Edaare jarrapisia nībaji maa-e pīrā opisia. Ewari chok'ara mi nek'o-e paji. Ma awara jīsua nībaji, p'aru pia wēe bada perā. ²⁸Ma ne-inaa k'achiade māik'aapa awaraa ne-inaa k'achia mia nama jara-e bide, mi ichita k'īsia nībaji ijāapatada bee chaa, ārapa ijāa amaadai jīak'aapa. ²⁹Ijāapari aba juatau wēedaru pīrā, mi jida māgadaipari. Jōdee awaraapa ma ijāapari p'ek'au k'achiade baaipiru pīrā, mi k'īraudaipari māgí ome.

³⁰Mi pedee audua wāara jara k'inia bi pīrā, māgara jarai mi juatau wēe bada, ijāadak'aa beerāpa mi miapidait'ee pak'āri. ³¹Tachi Ak'ōre, Tachi Waibia Jesucristo Ak'ōrepa k'awa bi mi seewa-e bi na jōma jarak'āri. ¡Jōmaarāpa irumaa ichita o-īa it'aa t'īdaipia bi, irua ne-inaa jōmaweda oopari perā ichi juapa! ³²Wāara mi Cristode ewaa ijāa bak'āri, Tachi Ak'ōrepa mi uchiapiji mi miapidait'ee p'anadap'edaarā juadeepa. Māga paji mi Damasco p'uurude bak'āri. Rey Aretapa jaraji ma p'uuru pidaarā ak'iparimaa p'uuру jīa paraa bidamerā mi jita atadait'ee. ³³Mamīda mi k'ōp'āyorāpa mi k'aripajida. K'oraa choma bide t'i atajida māik'aapa chi p'uuru ik'aawa t'iak'au jēra bi uria badadeepa mi irabai pēijida. Māgá mi māirā juadeepa uchiaji.

Tachi Ak'ōrepa Pablomaa unupida

12 ¹Michi k'inia ne-inaa awaraa nepiriit'ee, parāpa k'awaadamerā mīchi ituaba na mimia p'oyaa ook'aa. Jarait'ee Tachi Waibiapa unupida mimaa k'āimok'araa pik'a bide. Ne-inaa eperārāpa waide k'awada-e p'anadap'edaa mimaa k'awaapiji. ²⁻³Mia Cristode ijāapari k'awa bi.^c Catorce años paru Tachi Ak'ōrepa iru ateeji ichi eujādee. K'awa-e bi sāgá wāji, k'ap'iade wa jauredepai. Tachi Ak'ōrépata k'awa bi. Iru māgá ateeji ichide wāara ijāa bada perā. ⁴Mama it'ari bide irua ūriji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa apidaamaa jarapik'aa. ⁵Pedee audua wāara jara k'inia bada paara, mia waapiara ma it'aa wādade jarak'aji. Mamīda jīp'a jara k'inia bi mīchi ituabaapa p'oyaa oo-e pada. ⁶Ak'ōrepa mimaa

^c 12.2-3 -3 Ma ijāapari Pablo paji. Audua pedeeamaapa mida a-e paji.

unupida audua jarak'aji, k'íra k'awa–ee pik'a, wāara mia māga unuda perā. Mamīda mia māga oo–e pait'ee. K'inia–e bi awaraarāpa mi pia ak'ídamerā, Ak'ōrepa ichi eujā mimaa unupida perā. Ma k'āyaara k'inia bi mi pia ak'ídamerā mia jaratee bi k'aurepa māik'aapa mi t'āri pia bi k'aurepa jōmaarā ome.

⁷Ma awara audua banaamerā ma ne–innaa pi–ia unuda k'aurepa, Tachi Ak'ōrepa mi miapiji Netuara Poro Waibia eere bi juapa. Ne–iiri tachi k'ap'iade awa nībik'a, māga pik'a ma netuarapa mi miapipari. Māgá mia nībide, maarepida mi pedee audua pedee–e bi, michi ituuba aīdeepa p'oyaa uchia–e bairā. ⁸Chupiria iidida òpee enenee nībají Tachi Waibiamaa mi waa māgá miapinaamerā. ⁹Mamīda irua p'anauji: “Māga–eda aji. Mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā. Pi chupiria nībak'āri māik'aapa choo–e pak'āri, mia pi k'aripait'eeda aji, choomerā.” Tachi Ak'ōrepa māga jarada perā mi k'íra nejasia–e bi jarait'ee mi chupiria nībada. Māgá jarai Cristopa mi k'aripapari perā choomerā. ¹⁰Wāara t'āri o–ia bi Cristo k'aurepa mi nāgá chupiria nībak'āri: mimaa awaraarāpa ik'achia jaradak'āri; net'aa wēe bak'āri; mi imiatee iru p'anadak'āri; mi k'īsia nībak'āri; māgá nībak'āri. Māgá t'āri o–ia bai k'awa bairā michi ituuba p'oyaa choo–e pak'āri, Cristopa mi k'aripait'ee.

Pablopia Corintodepema ijääpataaarā k'inia iru bada

¹¹Parā k'aurepa mi eperā k'íra k'awa–ee pik'a pedee audua pedeemaa bi. Parāpata mi t'o p'anadaipia bi, michi itu t'o bai k'āyaara. Mi maarepida ek'ariara bi–e ma Cristopa pēida apataarā k'āyaara, āchia mi k'awada–e p'anida a p'ani mīda. ¹²¿Parāpa k'irāpada–e p'anik'ā Tachi Ak'ōrepa ooda mi k'ap'ia pari parā t'aide nipak'āri? Ma ooda k'aurepapai parāpa ijäädaipia bi mita wāara Cristopa pēida. Mamīda māga ooda–e paji. Mi k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa oo bi misa ne–innaa eperārāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa, mi choopachi parādepema ūk'uruurāpa mimaa imiateedap'edaa. ¹³Jōma mia ooda apemaarā ijääpataarā t'aide auk'a ooji parā t'aide. ¿K'īsia p'anik'ā parā apemaarā ijääpataarā ek'ariara p'ani, mia parā juadepema p'arat'a jita–e pada perā? Māgá k'īsia p'ani pīrā, mi perdonáati!

Pablo waya Corinto pidaarā ak'ide wāit'ee bada

¹⁴¡Úriti! Na wārupa parāmaa wāda òpee pait'ee. Et'ewa jaradak'a mia maarepida iidi–e pait'ee parā juadepema. Parā p'arat'a k'inia–e. Jīp'a k'inia bi parāpa wāara Cristode ijäädamerā. Warrarāpa āchi ak'ōreerā ak'ídak'aa. Ak'ōreerāpata āchi warrarā ak'ipata. ¹⁵Mi parā ak'ōrek'a bairā, mia iru bi jōmaweda teei, michi k'ap'ia paara, t'āripa parāpa Cristode ijäädamerā. Mia parā māgá audú k'inia iru bi. Jōdee parāpa mi mak'īara k'iniada–e iru p'ani. ¿Wāara–ek'ā?

¹⁶ Wāara mia maarepida p'arat'a iidi-e paji parā t'āide bak'āri. Mamīda ġmī āpite pedeepataarāpa jara jōni-ek'ā mia parā k'ūraji? ¹⁷ ¿Parāpa k'īsia p'ani-ek'ā mia parā k'ūraji mi k'ōp'āyoorā pēida k'aurepa? ¡Mamīda māga-e! ¹⁸ Wāara mia chupiria iidiji Titomaa parā ak'ide wāmerā māik'aapa iru ome awaraa īpema pēiji. Mamīda parāpa pia k'awa p'ani Titopa parā k'ūra-e paji, iru auk'a mīk'a t'āri pia bapari perā parā ome. Auk'a parā k'aripa k'inia p'anapata.

¹⁹ ¿Parāpa k'īsia p'anik'ā mia ma jōma jara aupada jaraji p'anaut'ee mi āpite pedeepataarāmaa, māgá parāpa mi pia ak'īdamerā? Māga-e. Tachi Ak'ōrepa k'awa bi mi t'āride iru bi, Cristo mi ome bapari perā. Iruata mimaa māga jarapiji. īpemaarā k'iniarā, mia ma jōma jaraji parā k'aripait'ee pipiara Cristode ijāadamerā. ²⁰ Mamīda waawee bi mi jāmaa wāk'āri, parā māga unu-e pai jīak'aapa. Wāara parā waide pia ijāada-e p'ani pīrā, parāpa ichiaba mi unu k'iniada-e p'anadai. Mi jāma panak'āri, unu k'inia-e parāpa nāga oomaa p'ani: nepira jirimaa chīara ome; chīara k'īra unuamaa net'aa k'aurepa; k'īrau jōni chīara ome; jōma k'īa jōni pāchi-it'ee; ik'achia jaramaa chīaramaa maa-e pīrā chīara āpite pedeemaa; audua jōni; pariatua ne-inaa oomaa p'ani. ²¹ Ma awara mia waawee bi mi jāmaa wāk'āri, Tachi Ak'ōrepa mi waya k'īra nejasapiit'ee, parāpa waide k'achia oo amaada-e p'anadairā. Wāara mi jēedariit'ee unuru pīrā parādepemaarā ūk'uru at'āri k'īsia k'achia nipapata, k'īra nejasia wēe. ¿Parā at'āri wēraarā ome pariatua k'āi jōni-ek'ā, waide oo amaa k'iniada-e p'anadairā parāpa naawedapema k'achia k'īra t'ādoo oopatap'edaa?

Pablopá jarada ichia ooit'ee bi Corinto p'uurude

13 ¹ Mia et'ewa jaradak'a nāgí wārupa parā ak'ide wāda ūpee pait'ee. Jāma panak'āri, parā at'āri k'achiade p'ani pīrā, mia ooit'ee Tachi Ak'ōre Úraa chonaarāweda p'ādade jara bik'a:

'Eperāpa chīara imiateek'āri, iru miapii naaweda, irua k'achia ooda unudap'edaa omé wa ūpee jiridaipia bi, auk'a jaradamerā ārapa unudap'edaa.' *(Dt 19.15)*

² Mi parāmaa wāda omeede jaraji chi k'achia oo p'anadap'edaa rāmaa mia āchi chupiria k'awa-e pait'ee, ma k'achia oo amaada-e p'ani pīrā, mi pai naaweda. īrá jōmaarāmaa mia jara pēiru wāara āchi chupiria k'awa-e pait'ee mi jāma panak'āri. ³ Parāpa k'inia p'anida a p'ani mia ak'ipimerā Cristopa pedeepari mi k'ap'īa pari. K'awaadait'ee mi jāma panak'āri. Cristo eperā juatau wēe bik'a bi-e. Jōma oopari ichia k'inia bik'a, jōmaarā k'āyaara waibiara bairā. Māgá auk'a ooit'ee parā t'āide, k'achia oo amaada-e p'ani pīrā. ⁴ Wāara iru juatau wēe pik'a baji kurusode piuk'āri. Mamīda īrá ichita chok'ai bi Tachi Ak'ōrepa iru chok'ai p'irabaipida perā. Tai jida juatau wēe pik'a p'ani. Mamīda iru ome araa

p'anapata perā, ichiaba ichita chok'ai p'anapataadait'ee irua ome. Maperā taipa parā nepira ak'īdai irua k'aripak'āri.

⁵ Pia k'īsīati parā t'āri chaachaa. ¿Wāara Jesucristode ijāapatak'ā? Māgá ijāa p'ani pirā, k'awa p'ani Cristo bapari parā ome. Mamīda p'oyaa ooda-e p'ani pirā irua oopi bik'a, wāara irua ba-e parā ome. ¿Wāara-ek'ā? ⁶ Parāpa taipa oopata pia ak'īdak'āri, k'awaadai wāara Cristopa tai pēiji, taipa oopata perā irua oopi bik'a. ⁷ Mamīda parāpa tai at'āri ak'ida-e p'ani mīda Cristopa pēidak'a, taipa it'aa iidimaa p'ani Tachi Ak'ōrepa parā k'aripamerā ne-inaa k'achia oonaadamerā. Iidida-e irua parā t'āri p'uapimerā tai juapa. Jíp'a iidi p'ani parāpa ne-inaa pia oodamerā irua ichideerāmaa oopi k'inia bik'a. Māga ooruta pirā, taipa apida t'āri p'uapida-e Tachi Ak'ōrepa taimaa oopiparik'a. ⁸ Wāara Tachi Ak'ōrepa tai pēipari itriadamerā chi p'ek'au k'achia oopataarā ijāapataarā t'āide p'ani. Mamīda māgiirāpa Ak'ōremaa chupiria iididak'āri, ma k'achia oo amaa p'ani pirā, māgá itriada-e pait'ee, Ak'ōrepa chi chupiria iidirutaarā p'ek'au k'achia wēpapipari perā. ⁹ Tai o-ña p'ani Tachi Ak'ōrepa tai pēi-e pak'āri ijāapataarā itriade. Mapa irumaa iidi p'ani parāpa pipiara ijāadamerā māik'aapa oodamerā Cristopa oopi bik'a. ¹⁰ Ma-it'ee mia na k'art'a parāmaa p'āji mi wāi naaweda. Mia parā itria k'inia-e bi māik'aapa apida t'āri p'uapi k'inia-e bi, Ak'ōrepa mīmaa māga oopi bi mīda. T'āri p'uapii k'āyaara, mia parā k'aripa k'inia bi pipiara ijāadamerā. Ma-it'eeipi Tachi Ak'ōrepa mi parāmaa pēiji.

Pablopá jarada na k'art'a p'ā aupa wāde

¹¹ Írá ipemaarā, na k'art'a aupa k'inia bi. K'inia bi parā o-īa p'anapataadamerā māik'aapa ne-inaa jōmaweda oo k'inia p'anapataadamerā Cristopa oopi bik'a. T'āri auk'a, k'āwiwee, chik'inia p'anapatáati mia ūraadak'a. Māgá Tachi Ak'ōrepa parā pia ak'īit'ee, irua eperāarā k'āwiwee p'anapipari perā māik'aapa chik'inia p'anapipari perā.

¹² Ipemaarā ome chik'inia saludaapatáati parāpa ichita oopatak'a. Nāpema Cristode ijāapataarāpa parāmaa salute pēiruta.

¹³ Taipa k'inia p'ani Tachi Waibia Jesucristopa parā k'aripamerā. Ichiaba k'inia p'ani Tachi Ak'ōrepa parā chik'inia p'anapimerā māik'aapa Tachi Ak'ōre Jaurepa parā jōmaarāmaa k'awapimerā wāara Cristodeerā.

Māgapai paji.